

Nro 44.

A' FELS. R. TSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Novembernek 28-dik napján 1799.
ejztendőben.*

Hadi Történetek.

Mennél jobban közelit hozzánk a' kedvetlen
bruma, annál kevesebb hadi történetekkel
kedveskedhetünk Erd. olvasóinknak. A' miket leg
közelebb ki hirdettetett a' Fels. udvari hadi Kan-
cellária, rész szerént már azokról emlékezetet tet-
tünk a' múlt postákon költ leveleinkben. Mind-
azáltal, minthogy ezek hitelesebb pennából foly-
sának, szükségeseknek itiltük summás elő beszél-
léseket. *Neu Ts. K. General Májor*, a' ki is a'
gatta ütésbe esett *B. Hoff* Feldmarsal Lajtinánt
helyett *Moguntziának* ved-imezését magara vá-
lalta, illyetén tudositásokat küldött a' Répusi Ts.

K. árnádia fő kormányozójának *Albert Saxóniai Kir. hertzegnek*: *Nov. 9-ikén*, úgymond, leg kisebb próbát sem tett az ellenség forpostjaink, avagy külső tábori őrállóink ellen, hanem annál jobban foglalatoskodott tulajdon fekvésének, kiváltképen bal szárnyúnknak ódala felé való meg erősítésében, a' *Marienborn* és *Weisenach* közt kezdett sántzainak folytatásában. — Dél után 5 ágyút vitétt, a' tötésekre, és mindeniket ki szegezette munkásainkra. |

Nov. 10-dikén, dél után három órakor, vissza nyomták a' Frantziák *Bretzenheimnél* állott Oláh regimentbeli forpostyainkat egéiz *Zahlbachig*, el foglalták amazt, és az utólsóbb helységnek szomszédságában lévő malomig küldötték előbb piquetteiket, az az, külső, és az ellenségnek mozdulásaira vigyázó strázsaikat, kiket egynéhány probatetelei után is ki nem mozdithatott *Stojanich* fő hadnagy, álló helyekből. Ahozképest a' következett napra halasztatott *Bretzenheimnek* visszavétele. Azomban, az ellenség előbb nyomulásának meg akadályoztatására, és a' ki állitatott oláh forpostoknak lehető segedelmekre, egy compánia gyalogságot küldött a' *Moguntziai Obester Faber* a' *Zahlbachi* sántzokba.

Nov. 11-ikén küldetett *Preschern* Obester, a' kire t. i. a' külső cordonban lévő vitézeknek kormánya vala bizattatva, a' Frantziáknak *Bretzenheimből* való ki üzetésekre, a' melly végre, a' végheli Oláh osztaly, a' *Serviai* seregnék egy battalionnya, és a' *Waldek* dragonyossai közül egy escadron rendeltetett melléje, a' ki bölts rendelkezéseinek, és vitéz seregeinek segítségével által egy óra alatt vissza vette a' nevezett helységet, 's egy Frantzia kapitányt el is fogott. — Ezen ekként le irt jelentés után, azt is tudtára adja *Albert* hertzeg a' Fels. udvari hadi Kancelláriának, hogy *Nov. 17-ikén*, *Schvetzingenből* *Heidelbergáa* tette által fő kvártélyát.

Egy ezen ármadiából lévő, velem levelező kedves tiszti barátom ezeket írja hozzám leg közelebb küldött levelében: A' mint a' Magyar Kurirból olvasom, ki vévén némely különös környülállásokat, meg lehetösen tudtára vagynak az úrnak az itt naponként történt hadi dolgok. Már kevés újságaink vagynak, talám nem sokára több fog lenni. — *Albert* hertzeg *Schvetzingenből Heidelbergába* vitte által fő kvártélyát, és most a' revün passiroztattya az alatta való ármádiát. — Itt békességről is beszélnek már az emberek, azomban most is már, illy későn, az emigrált Palatinatusi férfiakból egy szabad sereg állitatik fel, kinek világos kék kabáttya veres hajtókára, fehér német nadragja, fekete harisnyája, és magyar huszár tsákoja, zöld pántlikára vagyon. Másszor talám többet irhatok s. a' t.

Továbbá, a' *Gr. Wallis* Ts. K. hadi Tár-mester által Olasz országból küldetett rövid tudósítását is ki hirdettette a' Fels. udvari hadi Kancellária, mellynek rövid summája csak ez, hogy *Ultriben* nagy tábori magazinumokat, és egynéhány kenyér sütő kementzéket készitetett az ellenség; hogy egynéhány ezer főből álló Frantzia sereg várattatik oda *Vadóból*; hogy *Nov. 7 ikén* egy *Nizzából* ment Fr. batallion halt *Bordigherában*, *Vintimigliának* szomszédságában; hogy ez a' batallion más nap *Oneglia* felé folytatta útyát; hogy ezen kívül még három batallion várattatott *Nizzából Bordigherába*.

Nagy Britannia.

Korsika szigetének küldötjei, múlt hólnapnak 29 ikén nyújtották bé az Angliai királynak, a' magok alája vetésének aktáit. Ugyan ekkor udvarlottának ő Felségének Lord *Macartney* a' Chinából, és *Ainslie* úr a' Konstantzinápolyból visszatért követek, és a' Sz. Márton szigetének (*Martiniquének*) küldötjei.

Néhány naptól óta Londonban is nagyon elterjedt a' békességnek régen ohajtott izenete, de azomban még is semmi bizonyos nem tudatik a' felől, sőt még most is nagy hadi készülétek tétetnek a' jövő 1795 - ik esztendei táborozásra. *Pax bello paratur.* Hyberniában négy gyalog 's három lovas regementek fognak fel állítani, és mindenik 1000 főből állani.

A' napkeleti Indiai kereskedő Társaság is három regementet állit maga költségen a' Statusnak szolgáltyára, mellyek tsak a' hadakozásnak végén fognak el oszlattatni. — A' *Smirnából* haza felé indúlt kereskedő Angliai flotta miatt nagy nyughatatlanságban vagynak mind a' kalmárok, mind az assecuransok, mivel fülökbe ment, hogy egy Frantzia escadre olálkodik azután; arra való nézve *Macbride* és *Warren* admirálok küldettek annak védelmezésére, és *Howe* Lord is fogja őket követni.

Az Amérikában lévő Brittus seregek és Amérikai szabad Statusoknak trupjai közt, már egy-néhány tsata történt; de azért még is nagy bizodalomban vagynak az Anglusok, hogy ez az ellenségeskedés az Amérikai Statusok ministerének *Jay* úrnak, és a' Londoni ministeriumnak foglalatosságok által még zöld fűvében meg fog fojtattatni.

A' *Wallisi* hertzegnek, az Angliai korona örökösének a' Brunsvigiai hertzeg asszonnyal, *Karolina Amaliával* lett meg mátkásodásat, az Angliai constitutió szerént, ezen folyó hólnapnak kezdetében tétette a' király közönségessé.

Hardy Tamásnak, a' ki másokkal égyütt, a' király és Status ellen való öszve esküvéssel vádoltatott, igen emlekezetes nyomoztatása, múlt *Oct.* utolsó napján kezdődött el, és harmad napig, ki vévén vasárnapot, reggeltől fogva éjféltanáig tartott, úgy hogy kéntelenek vóltak a' bírák, azon közönséges vendég fogadóban, a'

hól a' nyomozás vólt, a' strázsáknak őrizetek alatt hálni. A' tanúk rendről rendre meg halgattattak, mind az ellene, mind a' mellette való, mért N. Britanniában szabad az el vádoltatott személynek maga mentségére is tanúkat elő állítani. Az ellene való tanúknak vallás tételekből néhány olyatén dolgok is jöttek világosságra, a' melyek igen közel járnak a' Status ellen való vétékhez, és nem annyira a' parlamentomnak reformatiójára, mint inkább az Angliai constitutiónak semmivé tételére tzelzottak. Mivel mindazáltal többre mind spionok vóltak az ellene való tanúk, tanúbizonyságaikat nemcsak bé nem vették, sőt mint része hajókat, és törvény ellen valókat, megvetették a' vádoltatott személynek prokatorai *Erskine* és *Gibbs*. — Meg lehet, hogy a' Scotiai conventió, és a' minap halálra sententziáztatott és meg is öletett *Edinburgi Watt*, égyet értett az Angliai reformálni akaró társaságokkal, a' melly plánumnak, az ő fel tett tzelilyok szerént, egy éjjel, minden Britanniai tartományokban végbe kellett volna vitettetni. Hanem még eddigtsak ugyan meg nem lehetett tzafo hatatlanúl mutatni, hogy *Hardy Tamás* haza áruló lett, és Status ellen való bünt tselekedett volna. — Ez a' nyomozás, és tanúknak meg halgatása *Nov. 3* ik napjan végződött el, és mingyárt akkor egy szép és hofszas orátiót mondott *Erskine* prokátor a' pártfogására bizatottnak védelmezésére, mellynek végződése után a' mellette szóllott tanúk is meg halgattattak, a' kik mindnyájan meg egyeztenek abban, hogy ő nékiek, mint azon társaságok' tagjainak, a' parlamentom reformatióján kívül, semmi más végek nem vólt, és hogy ugyan ezen végből küldöttek legyen magok közül követeket az *Edinburgi Conventió*hoz; végre, hogy erre nézve is a' *Richmond* hertzeg planumát vették legyen magoknak sinór mértékül. A' nevezett hertzeg önnön maga is meg jelenvén a' *Jüry*, avagy birák előtt, azt erősítette, hogy bizonyos resolutiók, a' mellyekre t. i. gyakorta provocályák ma-

gokat, az övéi légyenek. — Tsak nem mindnyájan a' tanúk igen derék, értelmes, és jó szívű embernek lenni vallották *Hardy Tamást*. — Második prókatorának *Gibbs* úrnak, mentiségére mondott hosszas beszédje után, maga a' törvénybe idéztetett is meg tudakoztatott, ha akarna e' maga mentiségére valamit elő hozni, melly kérdésre ezt felelte: Tökéletesen meg elégszem, úgy mond azokkal, a' miket próbatoraim mentiségemre szólottak, és leg kissebbet sem akarok azokhoz tenni. — Végtére fel álvan a' *Generál Sollicitor* (igy neveztetik Angliában a' királyi Fiscus) el mondott beszédében summásan elő hordván a' történt dolgokat, a' processust el végzette, és a' birák eleibe terjesztette a' végső sententziának ki mondására. — Mivel pedig már ekkor, éjfélt után egy órakor vólt az idő, a' fő birónak, vagy előülőnek kéresésere, féibe szakasztotta, és a' következő napra halasztotta a' dolgot, a' melly alkalmatossággal, a' *Guilty* és *Not Guilty*, az az, *bűnös*, *nem bűnös*, ki fog hirdettetni, az ezen történetre nagyon figyelmező nép előtt.

Admiral Howe, múlt hólnapnak utolsó napján ismét a' *Torbayi* ki kötő helybe vitte bé az Angliai nagy flottát. — Angliában fel millió font sterlinget akar a' *Lissabonai* udvar költsön fel venni, mellyért való zálogul sok jó gyöngyöket és drága köveket fog le kötelezni. — *Bourmester* Admirál is Amerika felé indúlt, a' kormánya alatt lévő flottával. — *Lord Malmesbury* rendeltetett, a' *Wallisi* hertzeg, és *Brunsvigiai* hertzeg asszony közt lejendő menyegzői pompának tökéletességre való vitelére.

Frantzia Ország.

Telleyességgel meg nem emészthetik a' Párisi Jakobinusok a' Conventnek mostani mértékletes alkotmányát, és még kevesebbé a' magok *publicum* által lett meg útáltatását. Örömet vissza

akarnak szerezni előbbi el vesztett tekinteteket, kedves barátjokat *Carriert* a' veszedelemből ki ragadni, és ennekutánna is emberi vérbe mártogatni kezeiket. Novembernek kezdetében hofzás beszédet tartott *Billaud Varennes* a' Jakobinusok klúbjában, mellyben kiváltképen való módon arra intette a' népet, hogy ébredne fel álmából, 's rohanna az aristocratáknak védelmezőikre. — Ezen beszédről mingyárt következő nap tudósította *Bentabolle* a' Conventet, mellyben a' többi közt ekként nyilatkoztatta ki *Billaud Varennes* maga gonosz indúlatyát: Nem sokára fel fog *úgymond*, az alúvó oroszán ébredni, és minden ellenségeit el nyelni. — *Billaud*, a' ki önnön maga is tagja a' Conventnek, de koránt sem a' mértéketesek, hanem a' vért szomjúhozok között, nem tagadta tselekedetét, de azzal mentette magát, hogy ő néki az Aristocratáknak szabadságba lett helyheztetések adott arra alkalmatosságot. Még *Tourzel* asszony is, *úgymond*, a' királyi magzatoknak nevelője, szabadon botsáttatott, a' ki világosan azt mondotta, hogy ha tiz élete volna, még is nem sajnállaná azokat a' deifinuszért fel áldozni. — *Tallien* ki kelvén *Billaud Varennes* ellen, azt bizonyította, hogy a' Jakobinusok öszve esküdzenek légyen a' Convent ellen; hogy ezek a' gonosz indúlatú emberek azt mondták volna gyűllésekben, hogy ők a' várnak bástyáin tsinált nagy nyilason állyanak. — Jól vagyon, monda *Tallien*, nemzeti képviselők, szükség tehát minékünk az erőszakos ostromlásra készeknek lennünk (Halván e' szokot a' Convent, fel állott, és tapsolt *Talliennék*). Midőn látnák a' Jakobinusok, hogy az igazságnak és emberiségnek lángját szabadon botsátotta, és egészlen ezen vért szomjúhozó emberek ellen szegezte volna magát a' Convent; attól félnek gonosz alkotmányoknak pártfogói, hogy magoknál is gonoszabb tzimborás társaik el nem fogják a' büntetést kerülni. Azértis ekként beszéllenek egymás közt: Nosza rémitsük el a' népet, mondjuk annak, hogy a' ki a' mi

alkotmányunkat el rontya, a' respublicának alkotmányát rontya el. — És már most commissió rendeltetvén a' Nantesben végbe menő tyrannuságnak nyomozására, azt kiáltják a' népnek a' Jakobinusok, hogy ébredjen fel álmából, indíttson zenebonát, és keressen eszközt a' Nantesi tyrannusoknak a' nemzet bosszúállásától való megszabadításokra. — A' nép egyességet akar a' Conventben, ezt esméri fájának lenni, melly mellett lehetetlen más méltóságoknak fenn állani. Senkinek sem lehet a' revolutióban maga után nézni — a' revolutió által ejtetett sebet, minél e' öbb meg kell gyógyítani. Senkit sem fog a' Convent maga kebelében szenvedni, a' ki a' maga tekintetének öregbitésére, gyilkosságban akar foglalatoskodni. Nem szükség nekem ezekből következéseket csinálni. Elég az ahoz, hogy mi tellyességgel meg nem szenvedjük, hogy a' félelem és igazság közt egy aranyúság legyen. — A' nép igazságot akar, ti is azt akartok, és szükség is annak fenn tartatni. — Valaki az igazságtól irtószik, mennyen a' Jakobinusokhoz, 's esküdjön velek együtt öfzve. — A' mi minket illet, mi álhatatossak akarunk itten lenni, és minden gönösztevőket öfzve morsozni (Minden jelenlévők előtt kedvességet talált ezen beszéd).

Bourdon de l'Oise így szólott: *Roberspiere*nek halálától fogva, sokan nehezen szenvedik, hogy vége legyen n' véres igazgatásnak, és örömet ellent állának az igazság országának. — Sokkal nagyobb és hatalmasabb a' Convent, hogy sem ezen maroknyi emberkéitől félhetne. — Elég sokáig uralkodtanak a' Jakobinusok vérengző kegyetlenségek, és útalatos tselekedeteik által Franciaországban — szükség a' jó rendnek helyre állítatni. — Már is ezekre hozatott a' Jakobinusoknak avantgardéja, az electoralis klub, és így nem sokára Jakobinus uraimékkal is készen leszünk. (Nagy meg elégedés!)

A' gonosz tévők, így szólla *Legendre* ismét fel akarják a' verengező kórmányt állítani, és éppen a' Jakobinusok azok, a' kik ezen gonosz embereknek gonosz tetteiket el akarják palástolni. — Ne gondolják, hogy contrarevolúciót csinálhassanak, csak haborúságot szerezhetnek, a' melly, mihelyt annak szerzői ki nyilatkoztatnak, leg ottan meg fog szünni. — Ketség kívül sajnálják ezek a' fene vadak el vezített uraságokat, mivel már most, minden felől fel támad ellenek az emberiség. — Azt szokták ezek a' vért-szopó emberek kiáltozni, hogy veszedelmekre igyekeznek mások; én pedig azt ohajtanám hogy a' szüntelen való életre kárhoztatná őket a' természet ura — azt akarnám, hogy gyalázatos vén korral érnek el a' jövőendő késői világot — azt akarnám, hogy jövőendő maradékaink közt a' leg utolsó is borzadással fordulna el tőlök. — Hitessétek el magatokkal, hogyha a' természetnek ezen fel háborítói most zenebonát indítanak, könnyen végekre menne a' nép (Úgy van! úgy van! így kiáltottak a' halgatók). — Azt mondanám ezen embereknek: Göncöztévők, azért tettük gonosz tetteiteket jókká, hogy örök feledékénységbe mennyetek; ti pedig ismét fel akartok támadni? hanem rettegetek gonosz teremtések, szomjúhozik az igazság, és a' nép és Convent el válhatatlanúl öszve lévén egymással köttelve, öszve fognak benneteket morsolni. — Én tellyességgel nem félek öldöklő fegyverektől — örömmel fogok élni és halni, mi nekutánna tellyes bátorsággal védelmezendem hazamat a' haza gyilkosok ellen s. a' t. Ezen beszédét azzal fejezte be *Legendre*, hogy a' melly Convent tagja zenebonát prédikalánd a' Jakobinusok klúbjában, leg ottan keményen fog azzal a' Convent banni.

Bentabole erre azt mondta, hogy mind addig, valameddig a' Conventnek 12 vagy 15 tagjai, a' kik leg nevezetesebb fejei a' Jakobinusoknak, itten köztünk ülnek, addig lehetetlen lészni

valamit kezdeni a' Jakobinusok ellen. — A' következett napon tartatott gyűlésben azt sürgette *Lequinio*, hogy egy Convent tagjának se engedessen meg a' Jakobinusok társaságába lenni, és önnön maga is egészlen le mondott az azokkal való egyességről. E' szókon felettébb meg indulván, és bosszongodván *Lanot*, így kiáltott fel: Ez a' tanáts adás, *úgymond*, egy átallyában ellenkezik az emberiségnek jussaival, és azt mondta, hogy ő is egy valóságos és igaz Jakobinus, az is marad holtáig, és valaki nem Jakobinus nem is lehet kegyes ember (Beszéde erős zúgolódásra adott alkalmatosságot).

Egy a' Convent tagjai között avval vádolta *Dühemet*, hogy ő legyen a' Jakobinusok klubjában a' leg nagyobb uszító. — A' ma fel pattanván ülő székéről, így szóllott: A' Tyrannusoknak uralkodások alatt egy marokni ónnal ölettettünk meg, most pedig tö szúrással. — Jól vagyon, előről kell bennünket meg támadni, eleitől fogva mindenkor ótsároltattak a' Jakobinusok, de ők még most is ugyan azok. — Én mindenkor Jakobinus voltam, hát kinek van ellenem panasz?

Bourdon de l'Oise darab ideig tsak halgatta a' Convent tagjainak egymással való perpatvarkodásokat, végtére meg únván a' sokat, így szóllott: Az illyetén perpatvarkodással egész Európa előtt nevetségessé, és utalatossá teszi magát a' Convent — nem ide való ez a' dolog, bizattason a' köz jóra és bátorságra ügyelő commissiókra, mi pedig fogjunk rendes dolgainknak folytatásához. — A' perpatvar közben egy valaki azt lobbantotta a' Jakobinusoknak szemekre, hogy ők szüntelen leveleznek a' Helvétiaiban tartózkodó emigránsokkal.

A' tudományoknak öregbitésére, és az ifjúság nevelésének meg jobbitására azt végzette e' napon a' Convent 1) hogy Párisban egy normális iskola állitasson fel, mellyben esztendőnként 300 iskolai tanítók tanitassanak és készítessenek a'

respublicának költségén — 2) hogy minden el foglaltatott idegen tartományokban találtatandó könyvtárak, kézzel írott könyvek, tudományhoz tartozó eszközök, és szép festések, Párisba küldtessenek — 3) hogy az előbbi nagy opera, a' melly most a' mesterségek teatromának nevezetik, a' tudományokra, és financiára ügyelő Commissióknak gondviselések alatt légyen, 's ezek által határoztasson meg az azon lévő personale- nak, az az, jádzó társaságnak mind fizetése, mind fenytéke. Hogyha 680 ezer livránál kevesebb lejend a' teatromnak esztendei jövedelme, annak héjja vonattasson le a' jádzó személyeknek gázsijokból; hogyha pedig több lejend, a' plus osztattasson fel köztök. —

A' *Meudoni* Parkban, az az, ágyú, golyó- bis és puska por tartó, köfállal körül keritetett nagy helyben, két újonnan találtatott alkotmány készitetik mostan, mellynek egyike, az ólíhatatlan tüznek, a' kiti a' régiek *ignis graecus* nak neveztek, segítsége által, a' távol lévő hajókat is porrá égeti; a' másikkal pedig egy vizi bűvár a' leg nagyobb hájót is által fúrhattya, 's el-süllyeszt- heii.

Magyar Ország.

Tudósítás — Peströk.

Egy nevezetes tudós ember, a' ki Európá- nak szebb, és a' tudományokban 's mesterségek- ben ki-pallérozottabb részeit nem tsak el-járván, hanem gondos szemekkel a' szükségessebb dolgo- kat vizsgálván, nemes Nemzetének hasznos szolgál- latját ajánlja, még pedig e' következő dolgok- ban. Minthogy az *Ifjuságnak neveltetése*, vagy módja, az emberi nemzetnek ki-palléroztatására a' nap alatt minden Tartományokban még e' mi időnkig, egy bé kötött tsomónak igazán mondat- tatik: ideje volna már valahára, nemes Nemze- tünkben ezt meg oldani próbálni, melly szerént

is ezen említett tudós Úr, ki is még a' halhatatlan 11-dik József Császár uralkodása alatt, nemes hazájában e' szükséges probát hogy meg nem tette, akadályozta nevezetessen közönséges hivatalainak a' N. haza távolabb fekvő részeiben 15 esztendő alatt való ditséretes folytatása.

Ki is mind hivatalaira, mind pedig e' világi dolgoknak folytatásának szövevényes bajaira rá unván a' fellyebb el-múlt esztendőben a' tsendesebb, és a' maga dolgainak folytatására helyesebb alkalmatosságot lelt magának, a' mi Királyi Városunkban, a' nemzeti elsőbb, és felsőbb Oskoláknak árnyékában, a' holott maga házánál két nagy reménységű fíjainak tanulásoknak jobb móddal lehető elő mozdításával, egy igen könnyen véghez vihető kézben forgó probát tett, mind magának, mind a' Királyi Oskoláknak egész gyönyörűségére, ezt a' tanítás' módját, a' híres *Basedov, Lokk, Bart, Hess, de Beaurdeau, és Blairs* Német Országai, Londoni, Marschlintzi, Lipsiai, Párisi, és több Európai Tudósoktól vett nevezetét ezen dolgon rajta hagyván, maga is *Philantropiumnak*, vagy is emberi nemzet szeretetét magában foglaló tanítás módjának hivattatni kívánja.

Ezen próbát, mellyet két fíjai mellett, egy két társatskákkal ditséretessen meg tett, azért nem ereztette közre a' hírelés szárnyain az Érdemes közönség eleibe, hogy míg gyarapodást nem vesznek tunitványkái, mint egy mások inas esztendőt ne kéntelenitessenek tölteni nálla, mostan azért, ezen következő punktumok szerént közli azokkal, a' kik a' jó nevelésnek nem csak hirt szeretik hallani; —

Elsőben: nyóltz esztendő korától fogva, kezen a' *tizenhárom esztendőnek végéig* a' Magyar, és a' körül lévő nemzeteknek nemes fíjatskái magához fogadván nem csak mint gazda, hanem mint

valóságos ifjakat nevelő gondos Tanító, mind külső, mind belső táalentumaikra elegendő, és a' szüléknek 's tutoroknak tellyes meg - elégedést okozó atyai indulatját igéri, minden vallásokra lejendő tekintet félre vetésével, tsupán az elmének ki - palléroztatása lévén főbb tzeilya.

Ugyan is a' fent említett idő alatt *Magyarúl*, *Olofzúl Németül*, *Frantzidúl*, és *Deákul* annyi gyarapodást vélznek, hogy közönségesen belzélhessenek, a' magok rendin lévő Oskolájokat tsak egy órai mulatással is meg nem tsonkitván, ha pedig találkoznának, a' kik az említett nevelő háznál is esztendőn fellyül való ifjak közzül szállást tartani, és az Akadémiai Oskolát tanulni igyekeznének, azok ezen *Philantropiumnak* régulái által nem fognak köteleztetni, meliy arany régulák közöltetni fognak az Érdemes Olvasókkal, annyival is inkább, mivel ezen Úr a' fent említett *Philantropiumba* Professori rangra, és gondos hivatalra méltónak íteltetett vala a' külső Országokon.

Most elég lesz az annyit tudni; hogy mind *tanulásokra*, mind *pedig elméjekre Atyai*, és Anyai gond lesz a' *Philantropiumban*. Kétszer fognak egy héten új mosott tiszta ruhában öltözni, ugyan a' fejeket annyiszor fogják tisztogatni, a' minden napi nemzetünkben is már bé - tsuszott tisztátalan tsinozsgatáson kívül. Hat ételek lesz napjába, igen jó Magyar kenyerek, külső országokon természet babon kívül, a' Magyar ételeket meg előző fölöstökömökkel, egy szóval: minden meg - kívántató szükséges dolgokkal annyira elő fognak állani, hogy senkinek méltó panassza ne legyen.

A' viseletben rendet szabó semmi gondoskodás, melly a' szokást meg - gátolná, nem lesz. Hetenként két nap, midőn a' nagyobb Oskolákban, nyugodalom órái vagynak, mindenkor musikálásban, tántzolásban, kép irás mesterséget tanu-

lásban foglaltatik az ifjak idejek. Lesznek alatta való mesterei ezen Úrnak, hogy a' mellyeket vagy nem tehetne maga, vagy pedig azoknak végben vitelére nem érkezhette a' dolog folytatásában, tsonkulás ne lenne. Mind ezeknek árra, és fizetése hólnaponként 12 Rh. forint lészzen. Kérettetnek azért a' nagy érdemű szülék és Tútorok, hogy elegendő fejér ruhával mind magok, személyekre, mind ágy-beliekre nézve méltoztassanak elkészíteni az ifjakat. A' ki bővebben akar erről értekezni addig is, míg el-küldené tanulásra elszánt fiját, tehát vagy *alkalmatossággal*, vagy *szabad levél botsáttással* kérdezkedésit útasítani Pestre T. Pap János Úrhoz ne salynálja. Az Ispotály utzájában 325 szám alatt lévő kastélyba,

Tűdősítés.

Bihar Vármegyében, Szekelyhid, és Diószegh uradalmak részéről, *Leta* nevű helységben, jó hizott sertések, mintegy 250 darab, most folyó esztendőben esendő Decembernek 12 ik napján licitatio, avagy kótyavetye által el fognak adattatni; azért a' kinek kedve lejénd jó hizott sertéseknek vételére, ne terheltessen a' még irt időben és helységben meg jelenni.

Erdély Ország.

Erdélyből — Kolosvárról Nov. 12. dikén.

Méltóságos L. Báró *Losontzi Bánffi Farkas* Úr ő Excellentiája, Erdély országi Thésaurárius, és Status Actuális Intimus Consiliárius, a' Szent István Rendgyinek Komendátora, Királyi fő Istálló Mester, Kamarás Úr, és az Erdélyi Reformatum fő Consistoriumnak Praesesse, minekutánna a' maga egész életét Királyának és Hazájának hiveséges szolgálattýára szentelte volna, Novembernek 21. dikén, dél utánni 3 óra tajban meghalálozott.

Elegyes Tudósítások.

A' Sárdinai Statusok is igen ohajtyák a' békességét, és a' Frantziákkal való kereskedésnek meg újítását. Az Olaszok kiváltképen selyemmel szoktak Frantzia országba, nevezetessen *Lyonba* kereskedni. — Úgy de mikor fognak a' *Lyon* manufacturák és fabrikák előbbi virágzó állapotokra vissza meenni? Cliviának nevezett városát *Emmerichet* Nov. 6 ik napján kezdette *Vandamme* Frantzia Generál bombardiroztatni, és sok kárt is okozott az épületeknek, tsak azért, hogy a' városnak előjárói kéresére ki nem adtak a' kikötő helyekben lévő hollándiai hajókat. — *Böckmann* Karlsruhi Tanácsos úr, Nov. 5 ik és 6 ik napjain tett első próbát a' Frantzia Telegrafus formájára készített telegrafusával, és két órani járó földre egynéhány minutum alatt meg küldötte a' hirt. — A' Bétsi hires mester *Löschenkohl* is egy hasonló alkotmányt talált, és bé is mutatta Fels. Urunknak.

Kérettetnek általam alázatossan a' Magyar Kurirnak azon erd. olvasói, a' kik ezen folyó, de már hanyatló fél esztendőben még eddig a' barna paripa abrakjának árrát meg nem küldötték, hogy arról el ne felejtkezzenek; tudják önnön magok is, melly drága legyen mostan az abrak, a' barna pedig akár óltso, akár drága legyen az, mindenkor egy aránt meg kívánnya a' maga portzióját. Azon érdemes urak, a' kiknek e' jövő fél esztendőben is kedvek lészzen a' Magy. Kurirnak olvasására, különösen kérettetnek, ne halasszák ezen vége felé siető esztendőnek utolsó napjaira, vagy a' majdan bé következő új esztendőnek kezdetére az újság taksájának felküldését, nem azért mintha kételkednénk kegyességekről; hanem, mint hogy az ide való Ts. K. fő Posta Hivatalnak, nemcsak a' magyar, hanem más új.

ságokkal is bajok vagyon, és így a' le folyó fél elztendőnek végén, és a' békövetkezendőnek kezdetén felettébb sok foglalatosságok vagyon, nem tsuda hogyha néhánykor néhány levelek el tévelyednék, 's ez által az olvasóknak bosszúság, az újság íróknak pedig, a' kik mindazáltal a' levelek el-tévelyedésének nem okai, alkalmatlanság okoztatik. — Találatnak imitt amott néhány Posta mester urak, a' kik tellyességgel magokra nem akarják vállalni az újság taksájának fel küldését, azon Kir. parantsolattal mentvén magokat, melly által a' magános pénzeknek postán való küldetések meg tilalmaztatik. Úgy de a' Fels. aerariumhoz tartozó pénznek postán való küldetése nemtsak meg nem tiltatik, sőt inkább világosan parantsoltatik; már pedig az újságok taksájának tsak nem egy fel része a' Fels. aerariumhoz tartozik; azért is minden posta mester urak köteleztetnek az újságok taksájának nemtsak fel küldésére, hanem az azokért való jó állásra is. Miuthogy e' miatt sok panaszkodó levelek jöttek hozzánk, kéntelenek vóltunk ezen meg jegyzést jelentésünk mellé ragasztani. Arra kérettetnek az Erd. előfizető urak, hogy a' hol magában lakó helységeken Posta nintsen, szorossan jegyezzék fel az utolsó postát. A' nékem küldetteendő leveleknek boritékjára tsak e' kevés igiket kell írni: *pro Magyar Kurir a' Vienne.*

* *

A' múlt Postán költ Kurirnak 675 lapján a' 4-ik rendben ezen szók után: Egy a' *Convent tagjai közül*, ezen igik maradtak ki a' betűszedőnek hirtelensége miatt: *azt beszélette ezen nagy vitéz felől, hogy*